Raadsvoorstel

Gemeente Lansingerland

Onderwerp	**Verordening Nadeelcompensatie**
Portefeuillehouder	Titia Cnossen
Registratienummer	BR2200044
Datum raad	20/10/2022

Gevraagde beslissing:

1. De Verordening Nadeelcompensatie Lansingerland 2023 vast te stellen (T22.03433).
2. Het onder 1. bedoelde besluit in werking te laten treden op de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

0. Samenvatting

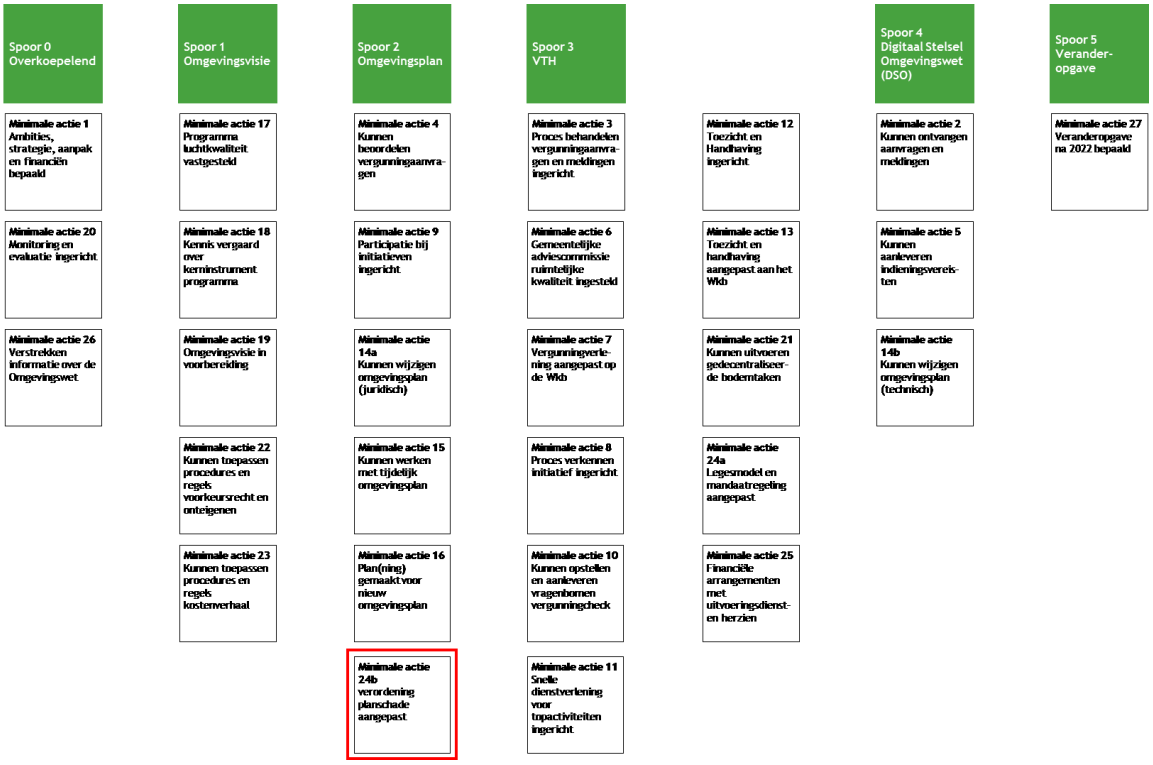
Op het moment van schrijven treedt de Omgevingswet in werking op 1 januari 2023. De datum is echter onzeker. Momenteel kent de gemeente Lansingerland de planschadeverordening. Het begrip planschade uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) staat niet in de Omgevingswet. In de Omgevingswet wordt de huidige planschaderegeling en de nadeelompensatieregeling samengevoegd tot één schaderegeling: 'nadeelcompensatie'.

Op grond van afdeling 4.5 Algemene wet bestuursrecht kunnen rechten die worden geheven voor het behandelen van een verzoek om nadeelcompensatie alleen in rekening worden gebracht als daarvoor een basis is in een verordening. De nieuwe verordening nadeelcompensatie biedt deze juridische basis. De regeling roept geen nieuwe aansprakelijkheden in het leven, die naar de huidige stand van het recht niet reeds bestaan.

1. Aanleiding/ context met tijdlijn

De Omgevingswet is de grootste wetswijziging sinds de invoering van de Grondwet. Maar liefst 26 wetten en meer dan honderd Algemene Maatregelen van Bestuur en ministeriële regelingen op het gebied van ruimte, wonen, milieu, natuur, water en infrastructuur worden erin samengevoegd. Er komt daarmee één integrale wet op het gebied van de fysieke leefomgeving. De inwerkingtreding van de Omgevingswet staat gepland op 1 januari 2023.
Dit jaar staat in het teken van de verdere voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. Op basis van de 27 minimale acties van de VNG zijn vijf deelprojecten (ook wel sporen genoemd) gedefinieerd. Naast het overkoepelende spoor 0 (over ambities, strategie, aanpak, financiën en communicatie) gaat het om vijf sporen: 1. Omgevingsvisie, 2. Omgevingsplan, 3. Vergunningverlening, toezicht en handhaving, 4. Digitaal Stelsel Omgevingswet en 5. Veranderopgave.

De aanleiding voor dit voorstel is het verdwijnen van de term “planschade” **o**nder de Omgevingswet. Hierdoor dient de planschadeverordening een rechtsopvolger te krijgen. Minimale actie 24 bevat de regel “Tenslotte moet worden bezien of en hoe de procedureverordening planschade wordt geactualiseerd”.

Figuur 1 Minimale acties van de VNG

2. Maatschappelijk effect

Met het vaststellen van een nadeelcompensatieverordening wordt beoogd een verordening in het leven te roepen op grond waarvan benadeelden voldoende zekerheid wordt verschaft:

1. op welke wijze een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend en;
2. volgens welke richtlijnen het eventuele nadeel dat niet ten laste van de getroffene behoort te blijven, zal worden vergoed.

3. Argumenten

1.1 Geen “juridisch gat”

Onder de Omgevingswet verdwijnt allereerst de term “planschade”. Daardoor dient de planschadeverordening van Lansingerland een rechtsopvolger te krijgen. Op grond van afdeling 4.5 Algemene wet bestuursrecht kunnen rechten die worden geheven voor het behandelen van een verzoek om nadeelcompensatie alleen in rekening worden gebracht als daarvoor een basis is in een verordening. De nieuwe verordening nadeelcompensatie biedt deze juridische basis.

De regeling roept geen nieuwe aansprakelijkheden in het leven, die naar de huidige stand van het recht niet reeds bestaan.

1.2 Nadeelcompensatie is logischerwijs de rechtsopvolger van planschade
De Gemeente Lansingerland heeft momenteel een planschadeverordening. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden planschade- en nadeelcompensatie regelingen samengevoegd tot een schaderegeling: nadeelcompensatie. Lansingerland heeft momenteel geen officiële nadeelcompensatieregeling, waardoor de rechtmatige opvolger van de huidige planschaderegeling automatisch breder is. Dit is op deze manier bij wet geregeld.

2.1 Omgevingswet geldt nog niet
Bij het in werking treden van de Omgevingswet dient de planschadeverordening een opvolgende regeling te kennen. Deze scheidslijn van wetten gebied ons dezelfde scheidslijn te hanteren voor de invoering van de verordening nadeelcompensatie, waarbij de planschadeverordening wordt ingetrokken.

4. Kanttekeningen
Er zijn geen kanttekeningen.

5. Financiële consequenties met dekkingsvoorstel
Vanaf de invoering van de Omgevingswet geldt er een periode van 5 jaar waarin het overgangsrecht geldt (zie nadere toelichting van het overgangsrecht onder juridische aspecten). In die periode kan nog aanspraak worden gemaakt op planschade. In beide gevallen, planschade en nadeelcompensatie, zullen we maximaal kostenverhaal plegen.
Wanneer een aanvraag in welke regeling valt vereist ook alertheid van de organisatie. Daarnaast dient de organisatie te leren hoe zij moeten omgaan met de schaderegeling in de Omgevingswet. Hiervoor is een opleiding gepland. De kosten hiervoor zijn opgenomen in het opleidingsbudget van het project Invoering Omgevingswet en zullen €5.000 bedragen.

6. Juridische aspecten
Met het vaststellen van deze nadeelcompensatieregeling wordt beoogd een regeling in het leven te roepen op grond waarvan benadeelden voldoende zekerheid wordt verschaft op welke wijze een verzoek om nadeelcompensatie kan worden ingediend en volgens welke normen het eventuele nadeel dat niet ten laste van de benadeelde behoort te blijven, zal worden vergoed. De regeling roept geen nieuwe aansprakelijkheden in het leven, die naar de huidige stand van het recht niet reeds bestaan.

De grondslag voor het toekennen van nadeelcompensatie is: het égalitébeginsel. Als een enkele burger of een bedrijf schade ondervindt vanwege het handelen in het algemeen belang door de overheid en deze schade onevenredig nadelig is en niet was te voorzien, dient die benadeelde daarvoor gecompenseerd te worden. De grondslag voor de plicht tot schadevergoeding als gevolg van rechtmatig overheidshandelen is eveneens het égalitébeginsel. Dat is het beginsel van gelijkheid van publieke lasten. Met andere woorden, iedereen moet in gelijke mate de

lasten dragen van ingrepen die in het algemeen belang zijn, maar als dit te zwaar (onevenredig zwaar) op een of enkele benadeelden drukt, is compensatie op zijn plaats.

Voorwaarden om aanspraak te maken op nadeelcompensatie zijn: causaal verband tussen schade en overheidshandelen, onvoorzienbare en onevenredige schade (speciale last), schade mag niet op andere wijze zijn vergoed en schade die uitgaat boven het normaal maatschappelijk risico (abnormale last). Directe schade is het gevolg van inperking van bestaande rechten van de eigenaar. Bijvoorbeeld het beperken van de uitbreidingsmogelijkheden van het eigen bedrijf. Indirecte schade wordt veroorzaakt door activiteiten in de omgeving. Bijvoorbeeld waardedaling van een woning door de bouw van een hoge flat op het buurperceel. Een aanvraag tot schadevergoeding kan ingediend worden voor zowel directe als indirecte schade.

De planschade- en nadeelcompensatie regelingen gaan per 1 januari 2023 op in de Omgevingswet onder hoofdstuk 15. Naar verwachting zal titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) samen met de Omgevingswet in werking treden. Titel 4.5 Awb is onderdeel van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij rechtmatige besluiten (Staatsblad 2013, 50). Deze titel vormt de basis voor de nadeelcompensatie in de Omgevingswet. In titel 4.5 Awb staan de grondslagen, inhoudelijke eisen en procedurele bepalingen over toekenning van nadeelcompensatie. Afdeling 15.1 Omgevingswet (hierna: Ow) en titel 4.5 Awb hebben alleen betrekking op het vergoeden van schade door rechtmatig overheidshandelen. De verhouding tussen art. 15.1 Ow en titel 4.5 Awb is dat de nadeelcompensatieregeling een aanvulling is op titel 4.5 in de Awb. Hoofdstuk 15 Ow is een lex specialis en heeft in die zin voorrang op de bredere reikwijdte van de Awb.

Onder het huidig recht is het mogelijk om binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van bijvoorbeeld een bestemmingsplan een verzoek om planschade in te dienen. Uiteraard kunnen bestemmingsplannen tot vlak voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden vastgesteld. Daarnaast is het zo dat lopende bestemmingsplanprocedures op grond van het voorheen geldende recht worden afgerond. Dat kan ertoe leiden dat tot ongeveer 2025 bestemmingsplannen onherroepelijk kunnen worden. Vervolgens kan binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van dat vaststellingsbesluit nog een planschadeverzoek worden ingediend. Op die verzoeken is het oude recht nog van toepassing. In die zin kan de Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade nog tot ongeveer 2030 relevant blijven voor het afhandelen van verzoeken.

7. Duurzaamheid
Dit is niet van toepassing.

8. Extern draagvlak / burgerparticipatie
Er is gebruik gemaakt van de modelverordening nadeelcompensatie van de VNG en deze is toegepast op de situatie in Lansingerland.

9. Verdere procedure

Indien uw raad hiertoe besluit zal de verordening nadeelcompensatie tegelijkertijd met het inwerking treden van de Omgevingswet van kracht worden.

Bijlagen

1. Verordening Nadeelcompensatie gemeente Lansingerland 2023 (T22.03433)
2. Nadeelcompensatie in de Omgevingswet (T22.02689)

Raadsbesluit

Gemeente Lansingerland

Onderwerp	**Verordening Nadeelcompensatie**
Portefeuillehouder	**Titia Cnossen**
Registratienummer	BR2200044
Datum raad	20/10/2022

De raad van de gemeente Lansingerland;
Na het voorstel gelezen te hebben

Op basis van de argumenten
- het vermijden van een juridisch gat;
- de verordening nadeelcompensatie is de rechtmatige opvolger van de planschadeverordening.

Rekening te houden met
- de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Besluit(en)
1. De Verordening Nadeelcompensatie Lansingerland 2023 vast te stellen (T22.03433).
2. Het onder 1. bedoelde besluit in werking te laten treden op de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Dit Raadsbesluit is vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 20 oktober 2022,

de griffier,

Eveline Hamelink